

EK HAVADİS

Gayemiz kıt olanı yetirmek.

MAYIS 2021 SAYI: 23

YABANCI HİSSELER

FRANCHISING PANDEMİ
DESTEKLERİ

KRIPTO PARA PİYASASI
GÜVENİLİRLİĞİ

AŞI TURİZMİ

19 MAYIS ATATÜRKÜ ANMA
VE GENÇLİK SPOR BAYRAMI

@İktasatsbf

SBF İktisat Bölüm Başkanı'ndan...

Ekohavadis adıyla hazırladığımız derginin yeni sayısı ile siz değerli okuyucularımızla birlikteyiz. Bundan tam üç yıl önce İktisat bölümündeki öğrencilerimizle olan münasebetimizi ders verendens alan dışına çıkararak çeşitli faaliyetlerle bölüm, fakülte ve üniversite içerisinde mesleki farkındalık oluşturmak arzusunda idik. Şükürler olsun ki, bir senelik süreç sonunda amaçlarımızın çoğunu gerçekleştirmenin mutluluğunu yaşamaktayız.

İktisat Bölüm Başkanlığı altında öğrencilerimizle yaptığımız faaliyetlerimizi dört farklı alanda planladık. Bunlar, öğrencilerimizin yazar olarak yer aldığı aylık dergi; geleceğe yönelik bilgi ve mesleki tecrübelerimizi artırmak amacıyla düzenlenen konferanslar; metin yazarlığını ve sunuculuğunu öğrencilerimizin yaptığı radyo programı ve son olarak da kampüs dışarısında gerçekleştirdiğimiz kahvaltılar, gezi vb. sosyal organizasyonlardır.

Bölümün öğretim üyeleri ve öğrencileri olarak teoride gördüğümüz derslerin pratik hayata yansımalarını müşahade etmek amacıyla birçok başlık altında iktisadın piyasadaki cereyanlarını bir dergide toplamayı düşündük. Bu faaliyet ile bölüm içerisindeki bütünleşmeyi sağlamakla birlikte, ekonomist olarak mezun olacak öğrencilerimizin pratik alandaki beceri, yorum ve öngörülerini geliştirmek hedefiyle Ekohavadis adında pdf olarak bir dergi çıkarmaktayız. Bu sayede birçok öğrenci arkadaşımız çeşitli konular hakkında yaptıkları araştırmalar sonrasında iktisadın uygulama alanlarında pratik bilgiler edindikleri gibi, ekonomi ve piyasanın geneli noktasında da bilgi birikimlerinin artması sağlanmaktadır.

Dergi faaliyetlerimizle birlikte iki sene üst üste Türkiye'nin en iyi üniversite radyosu seçilen Kampüs Fm'de ekonomi haberleri sunma düşüncesi ve isteğimizi gerçekleştirdik. Her Salı saat 13.15'de İktisat bölüm öğrencilerimizin hazırlayıp sunduğu EkoHavadis isimli radyo programımızla sizlerle sözel ortamdayız.

Bölüm faaliyetlerimizden bir diğeri ise konferanslar ve workshop düzenledik. Konuşmacı olarak yerel ve ulusal birçok önemli ismi tecrübe ve bilgi birikimlerinden faydalanmak amacıyla davet ettik. Şimdiye kadar sekiz konferans düzenledik. Bir tane de Ekonomi Haberciliği konusunda workshop tertip ettik. Bu dönem itibarıyla da konferanslarımız devam edecektir.

Son faaliyet olarak da sosyal organizasyonlar düzenleyerek birlikteliğimizi kampüs ve şehir dışına çıkardık. TBMM ve Anıtkabir ziyaretleri ile şehir içerisinde çeşitli amaçlarla toplantılar düzenledik. Sosyal faaliyetlerimizde devam edecektir.

Belirtmiş olduğumuz tüm faaliyetler İktisat bölüm mensupları tarafından gerçekleşse de diğer bölümlerden ve fakültelerden de arkadaşlarımız katılım ve katkı sağlamaktadırlar.

Sahibi

SBF İktisat Bölüm

Başkanlığı

Adına

Doç. Dr. Kadir

ARSLANBOĞA

Editör

Deniz ÜNSAL

Redaksiyon

Seray KARAKUŞ

Hatice SÜREN

Doğukan GÜDA

Adres

**Çanakkale Onsekiz
Mart**

**Üniversitesi Terzioğlu
Kampüsü**

**Siyasal Bilgiler
Fakültesi**

Kat: 2

e-Mail:

sbf.iktisat@gmail.com

19 MAYIS ATATÜRK'Ü ANMA GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI

19 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal Atatürk Bandırma Vapuru ile Samsun'a çıkmıştır. Kurtuluş Savaşı'nın ilk adımı 19 Mayıs'ta atılmıştır. Atatürk, Milli Mücadele zamanında, Türk milletini ileri götürecek ve köhnemiş fikirlere karşı gelecek olanların genç fikirler olduğunu görmüştür.

Atatürk için “gençlik” kavramı bu yüzden çok değerliydi.

Ulu Önder gençlerden sık sık bahsederken, sadece yaş sınırı olarak değil fikri olarak gençliği yani fikirde yeniliği ifade etmişti. O'nun şu sözü çok anlamlıdır “Genç fikirli demek, doğruyu gören ve anlayan gerçek fikirli demektir.”

Atatürk “Gençler! Benim gelecekteki emellerimi gerçekleştirmeyi üstlenen gençler! Bir gün bu memleketi sizin gibi beni anlamış bir gençliğe bırakacağımdan dolayı çok memnun ve mesudum” derken, Türk gençliğine olan güvenini de belirtmiştir.

Bu emelleri gerçekleştirirken Atatürk'ün şu sözleri hepimiz için yol gösterici olmalıdır: “Beni görmek demek, mutlaka yüzümü görmek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız, bu kâfidir.”

Çünkü Atatürk'ü anlamak, yaşadıklarını ve fikirlerini bilmekle mümkündür. Bu sebeple Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasında yaşanan zorlukları her zaman göz önünde tutarak, 19 Mayıs'ları Atatürk'ün emanetine daima sahip çıkarak kutlamalıyız. Türkiye Cumhuriyeti'ni çağdaş medeniyetler seviyesine çıkarmak ve bizden sonraki nesillere teslim etmenin en büyük görevimiz olduğunun bilincindeyiz.

19 Mayıs Atatürk'ü anma Gençlik ve Spor Bayramı'mız kutlu olsun.

Varlığımız Türk varlığına armağan olsun. Ne mutlu Türk'üm diyene!

Deniz ÜNSAL

KAPANMADA EN AZ KAÇ MİLYON TL GELİR GARANTİSİ ÖDENECEK?

Türkiye’de 29 Nisan ile 17 Mayıs tarihleri arasında 18 gün boyunca uygulanacak olan tam kapanma süresince otoyollar, köprüler ve havalimanları büyük oranda kullanılmayacak. Bu durumda kullanılmayan otoyol, köprü ve havalimanlarının ödemeleri ne olacak?

Yalnızca otoyollar ve köprüler için 2021’de ayrılan gelir garanti ödemesi tutarının toplamı 14 milyar 589 milyon TL olarak hesaplanıyor. Bu durumda bir günlük ortalama gelir garantisi tutarı toplam 39 milyon 966 bin 863 lira olacak. 18 gün sürecek, otoyolların ve köprülerin büyük oranda boş kalacağı kapanmada şirketlere gelir garantisi olarak ortalama 719 milyon 457 bin 534 lira ödeme yapılacak. Bu tutar, yıl içerisindeki döviz kurundaki artış ve azalıştan bağımsız olarak belirlendiği için olası kur artışları üzerine eklenecek. Bugünkü kurla hesaplandığında söz konusu tutarın 820 milyon liraya çıkacağı tahmin ediliyor.

18 gün boyunca kullanılmayacak Yavuz Sultan Selim Köprüsü’ne 8 milyon 602 bin 200 dolar, Osman Gazı Köprüsü için ise 19 milyon 736 bin dolar tutarında gelir garanti ödemesi yapılacak. Güncel kura göre iki köprüye yaklaşık 315 milyon TL ödeme yapılmış olacak.

İstanbul Havalimanı için 2021 yılı yolcu gelir garantisinin toplamı 350 milyon 793 bin 880 avro olarak belirlenmişti. Buna göre günlük 961 bin 79 avro’ya denk gelen yolcu gelir garantisinin 18 günlük faturası 17 milyon 299 bin 422 avro olacak yani 175 milyon TL garanti ödemesi yapılacak.

Peki mevcut durumda halkın rolü nedir? Geçtiğimiz günlerde yılın ilk 3 aylık bütçe verileri açıklandı. İlk üç aylık ortalama fiyat artışı %15,6 bu enflasyona karşılık bütçe gelirleri %34,56 artışla 344,1 milyar TL'ye yükseldi (Önceki gelir 255,7 milyar TL). Bütçe vergi gelirlerindeki artış ise %49,9 ila 255,1 milyar TL oldu. Böylece vergi gelirlerinin bütçe payı %68,9'dan %74,1'e çıkmış oldu. Kısaca vergi yükü daha da artmış oldu.

Bütçe gelirlerindeki bu yüksek artışa karşılık bütçe giderleri sadece %12,6 artış gösterdi. Hatta faiz giderlerindeki %27,9 artış düşünüldüğünde faiz dışı giderler sadece %10,3 artış göstermiş oldu. Bu sonuçlara göre bütçe dengesi -29,6 milyar TL açıktan 22,8 milyar TL fazlaya dönüştü (52 milyar 361 milyon TL iyileşme). Faiz dışı fazla 8,7 milyar liradan 71,7 milyar liraya yükselmiş oldu (63 milyar 041 milyon TL artış)

Burada yalnızca İstanbul'dan bahsettik. Diğer şehirlerdeki yol ve havalimanlarının gelir garanti ödemelerini de göz önüne alırsak mevcut verilerle birlikte vergilere gelen zamlar, yapılan anlaşmalarda ödemelerin dolar/avro üzerinden yapılması sonucu ortaya çıkan kur farkları ile birlikte bütün bu ödemelerin bu zor günlerde tamamen halkın omuzlarında olduğunu söyleyebiliriz.

Naci YILMAZ

KRİPTO PARA DOLANDIRILICIĞI (THODEX)

Kripto para borsalarından Thodex, öncelikle işlemlerine birkaç saat ara verdiğini daha sonra ise alt yapı çalışmaları sebebiyle 5-6 gün daha kapatıldığını açıkladı. Şirketin iflas ettiğini düşünen yatırımcılar şirket merkezi önünde toplanmaya başladıktan sonra şirket sahibi Fatih Faruk ÖZER'in yurtdışına kaçtığı bilgisi ulusal basına düştü.

Kripto para, takas işlemlerinde kullanılabilen, tamamen dijital, şifrelenmiş, sanal para birimidir. Kripto para borsaları, reel para birimleri ile kripto para alış veya satış işlemleri yapabildiğiniz platformlar olup Kripto Para Borsaları çalışma sistemi olarak birer değişim siteleridir. Reel para varlığınızı bu siteler üzerinden istediğimizi kripto para birimine çevirebilir, kripto para varlığınızı farklı bir kripto para birimine veya reel para birimine çevirebilirsiniz.

Bu Kripto Para alım satım platformları, Anonim Şirket olarak kurulmakta ve kripto para alım satımı yapmak isteyen yatırımcıları Türk Borsalarındaki aracı şirketler gibi aracılık hizmeti ifa etmektedirler.

Şunu önemle belirtmek gerekir ki, Türk Hukukunda, kripto para borsalarında ya da bu alım-satım yapılan platformlar için ne yazık ki henüz yasal bir zemin oluşturulmuş değildir.

Thodex Teknoloji Anonim Şirketi'nin 20 Eylül 2017 tarihinde Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanan ve Şirket Amaç ve Konusunun yer aldığı maddelerde de şirketin bir yazılım e-ticaret şirketi olarak kurulduğu görülecektir

Peki Türkiye gündemin bu kadar işgal eden ve 391 bin kişinin yatırımının olduğu şirkete para gönderen, kripto para cüzdanı olan ve hali hazırda başlıkta ismi zikredilen siteye ulaşamayan yatırımcıların yapması gerekenler nelerdir?

Öncelikle Konveks Anonim Şirketi aleyhine 2004 sayılı İcra İflas Kanun uyarınca ilamsız icra takibine başlatılabilir. Burada alacağa dayanak belge olarak Anonim Şirketi Hesabına gönderilen Türk Lirasını gösterir havale ya da EFT dekontlarını eklemek mantıklı olacaktır. Bu suretle şirket adına aktarılan paranın ispatı yapılabilecektir.

İkinci olarak Şirketin Yönetim Kurulu üyeleri hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 157 ve 158 inci maddeleri uyarınca Nitelikli Dolandırıcılık suç duyurusunda bulunabileceklerdir.

Yönetim kurulu üyelerinin Türk Ticaret Kanunu haricinde cezai sorumluluğu mevcuttur. Örneğin Yönetim kurulu üyelerini görevlerinin ifası sırasında Türk Ceza Kanunu kapsamında düzenlenen suçlardan birini (özellikle dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma) işlenmesi halinde yönetim kurulu üyesine TCK'da ilgili suç için öngörülen yaptırım uygulanır.

“Nitelikli dolandırıcılık

Madde 158- (1) Dolandırıcılık suçunun;

...

f) Bilişim sistemlerini, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle,

...

“İşlenmesi halinde, üç yıldan on yıla kadar hapsi ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.”

Yukarıda zikredilen iki yol haricinde şu an başvurulacak başka bir yol görünmemektedir. Yatırımcılara tavsiyem para yatıracakları kripto para platformunu çok iyi araştırmaları ve buna göre yatırımda bulunmalarıdır.

Geleceğin teknolojisi olan blok zincir ve merkezizetiz kripto paraların adının bu şekilde kirlenmesi üzücü olup devlet tarafından en kısa sürede bu alanda bir regülasyona gidilmesi gerekmektedir. Aksi halde mağduriyetlerin artacağı ve insanların konforlu bir şekilde istifade edilebileceği bir teknolojiye mahrum kalmaları söz konusudur.

FRANCHİSİNG PANDEMİ DESTEKLERİ

Herkesin hayatını etkileyen Covid-19 franchising sektöründe de kendini göstermekte. Pandemi süreci birçok şirketi kötü etkiledi. Franchising veren markalarda bu dönemde şubelerine destek olarak yanlarında durmakta.

andemi sürecinde finansal sıkıntı çeken bayiler; destek primleri, ödeme erteleme imkanları, komisyon oranlarında düşüş gibi yardımlar ile biraz olsun rahat bir nefes aldılar. Bayilerine her türlü yardımı sağlayan markalar sadece bu yardımlarla kalmadı tabi ki. Bayilerine bölgesel

reklamlar, kampanyalar ve sosyal medya tanıtımları ile reklam destekleri vererek tanınmalarına katkı sağladı. Ayrıca Covid-19 için gereken hijyen önlemleri ve malzemeleri bayilere temin ederek yüklerini hafiflettiler. Bayiler, online satış ve pazarlama konusunda uzman kişiler ile görüştürülerek bilgi sahibi olmaları sağlandı. Bayilerin fiziksel satış noktaları ise e-ticaret satışları ile desteklendi.

İLK ÜRÜNDE ÜCRET ALMADI.

EM Group çatısı altında faaliyet gösteren Çiğköftem 320 franchise şubesine çeşitli destekler verdi. EM Group Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Güner, şubelere mart ayından bu yana tüm ürün gruplarında iskonto yaptıklarını söylüyor. Online sipariş platformlarıyla kurumsal iş birliği süreçlerini hızlandırarak paket servise teşvik edecek aktiviteleri artırdıklarını belirten Güner, “Kalite kontrol ve eğitim faaliyetlerimizi sıklaştırarak hem şube ekibinin hem de müşterilerimizin sağlığını ön planda tutan faaliyetlerimizi en yüksek seviyede gerçekleştiriyoruz” diye konuşuyor.

Büyük markaların bu gibi yardımlar ile yatırımcılara destek olması ve onların yanlarında olmaları bayi sahipleri ve markalar arasında büyük bir bağ oluşturdu. Markaların çoğu bu süreci bir kayıp olarak değerlendirmeyip bayilerini bir arada tutarak ve dijital ortamda yaptıkları gelişmeler ile büyük bir kazanç olarak görüyorlar. Önümüzdeki senelerde bu sürecin getirilerinin çok daha iyi olacağını ön görüyorlar. Umarım ki bu süreç en kısa zamanda arkamızda kalır ve hayatlarımıza kaldığımız yerden devam edebiliriz.

Deniz MUTLAY

EN ÇOK TERCİH EDİLEN HİSSELER

İşte yabancıların en çok alım yaptığı hisseler:

Yabancı yatırımcıların borsadaki yerleri sekteye uğradı ancak yatırımcıların alım satımları sürüyor.

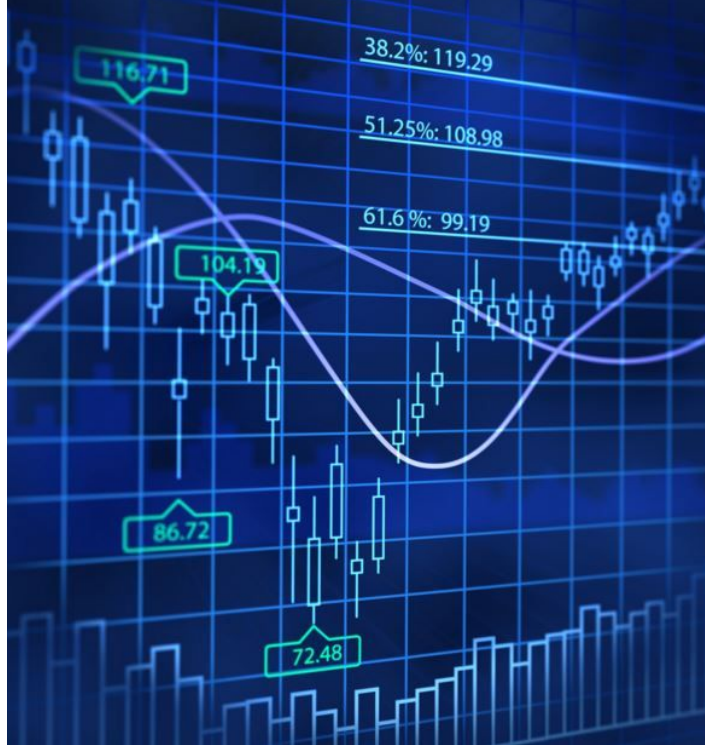
Bu ay satın aldığı hisselerde yüzde 20'ye kadar yükselişler olurken sattıkları hisselerde sert düşüşler yaşandı.

Yabancı yatırımcıların ilgisi azalıyor mu?

Borsada yabancıların payı %44,74'e geriledi, bu da veri saklama başlangıcından bu yana en düşük seviye olarak gözlemlendi. Merkez Bankası verilerinden, yabancı yatırımcıların son sekiz haftadır borsada net satıcılar olduğu görülmektedir. Yabancıların net satışları sekiz haftada 1,2 milyar dolara ulaştı.

Yabancı yatırımcılar, BİST bilgilerine göre, Ocak-Mayıs yarıyılında nette 1 milyar 371 milyon dolarlık akdiken net alımda güçlü bilançolar açıklayan banka paylarını seçim ettikleri görülüyor. Nitekim ilk beşte Garanti, İş Bankası ve Halkbank olmak üzere üç banka payı yer alıyor. Bu paylar yüksek getirileriyle dikkat çekiyor.

Yabancı alıcılar en çok THY alırken Koza Anadolu sattı.

Borsada endeksi neredeyse yaprak dahi kıvıldamadığı son bir ayda yabancıların ilgisini THY çekti. 15 Şubat'ta yüzde 31,69 olan THY hisselerindeki yabancı oranı, 15 Mart itibarıyla yüzde 37,70'e çıktı.

Yabancı payında yaşanan 6 puanlık artış şirketin hisse senetlerinin de yüzde 19'a yakın değer kazanmasına neden oldu. Yabancı payı en çok artan ikinci hisse ise Petkim oldu.

Yabancı payının hızla arttığı hisseler ise şöyle oldu; Kardemir, Pegasus, TAV Havalimanları, Arçelik, Tekfen Holding, Ülker, MLP Sağlık ve Doğan Holding hisseleri de yine yabancı payı en fazla artan hisseler sıralamasında yer aldı.

Beklentiler istediği karşılığı aldı

Yurtdışında Covid-19 virüsü ile ilgili art arda gelen aşı haberlerinin yanında gözler perşembe günü Merkez Bankası'nın gerçekleştirdiği Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısına çevrilmişti. Merkez Bankası politika faizlerinde 475 baz puanlık artırıma gitti.

3 yılın rekor yükselişi

Yaşanan bu süreçte yabancı yatırımcıların uzun bir süreden sonra yeniden Türkiye'yi radarları altına aldılar. Piyasalarda yaşanan rallide önemli yer tutuyor. Yabancı yatırımcılar önceki haftaya kadar yılbaşından itibaren hisse senedi piyasasında 6,2 milyar dolarlık, bono/tahvil piyasasında ise 7, milyar dolarlık net satış yapmıştı. Görev değişiminin olduğu hafta yabancılar 614 milyon dolarlık hisse senedi, 294 milyon dolarlık da tahvil aldı. Haftalık 908 milyon dolarlık yabancı girişi 3 yılın en yüksek haftalık giriş rakamına işaret ediyor.

Ucuz bulduklarını aldılar

Uzun zamandır pay tahvili piyasasında satıcı konumunda bulunan yabancı yatırımcılar, son büyümelerin ardından Türkiye ile yine ilgilenmeye başladı. Ancak bu ilgilenme henüz minik ebatlarda. Verilen iletilerin yaşama geçirilip geçirilmeyeceği mevzusunu takip ediyorlar. İlk arkasında da maliyeti değişik paylara göre düşük kalmış olan firmalarda alım yaptılar.

Özellikle pandeminin ardından kredi genişlemesini yönetmek için bankacılık sektörüne yönelik atılan adımlar büyük banka hisselerinde toparlanmanın gecikmesine neden olmuştu. Garanti Bankası paylarında yabancı alımları süratlendi. Ekonomi yönetimi metamorfozu olmadan evvel Garanti Bankası paylarında yüzde 48,74 olan yabancı hisseyi, 16 Kasım haysiyetiyle 12.15 puanlık çoğalışla yüzde 60,89'a çıkıttı.

Sıla Esen YAZAR

Küresel Krizlerin Ülkemizde Etkisi

Teknolojinin ilerlemesi ile Dördüncü Sanayi Devrimi'nin gelişmesine neden oldu. Bunun getirisi olarak gerek finansal gerek savunma ve gerekse ticaret alanında hali hazırda bulunan rekabet daha da arttı.

Ülkemiz, küresel rekabette güçlü olmayı kendine amaç edinmiş; büyümeyi hızlandırmak, sanayi ve teknoloji devriminin ülkeleri arasında yer almak için de bu yönde atılımlarını gerçekleştirmeyi hedeflemekte. Son 10 yıllık zaman diliminde Türkiye de ekonomik büyümede pozitif yönde artışlar vardı. Fakat 2018 yılında iç ve dış politikada izlenen yoldan kaynaklanan dalgalı kur oldu. Bu dalgalı kurla beraber enflasyon ve faiz oranları olumsuz yönde etkilendi.

Örneğin 2018 yılının Mayıs ayında kurlar rekor tazelerken toplanan Merkez Bankası Para Politikası Kurumu, toplantı sonunda Merkez Bankası'nın Geç Likidite Penceresindeki borç verme faiz oranını 3 puan artırarak 13,5'ten 16,5'e çekmişti. Nitekim toplantıdan önce 4,92 lirayı gören USD, kararın neticesinde 4,57 liraya geriledi.

Alışılmışın dışında olan bu mevcut durumdan yerli sanayimizde en çok etkilenen yine KOBİ'ler oldu. Bu dönemde ihracatımız 2019 yılına kadar direnebildi; 2020 yılına gelindiğinde ise ihracatımız negatif yönde seyretmeye başladı. Bunun sebebine gelirsek; iç ve dış politika ilişkilerinin yanına bir de küresel çaptaki COVID-19 salgınının da eklenmesiyle ülkemizde uygulanan zorunlu kısıtlamalardır. Ham madde ve yan (ek) ürün ihtiyacını ithal yolla sağlayan ve ülke genelinin yaklaşık %71,3'üne tekabül eden KOBİ'lerimiz, dalgalanan kurlar ve salgının getirisine hala direnmeye çalışsa da bunların büyük bir bölümü kepenk kapatmak zorunda kaldı. Küresel ve ulusal çaptaki diğer firmalara bakacak olursak -örneğin BİM, A101, Vestel, Bosch vb. gibi-; KOBİ'lere getirilen zaruri kepenk kapama, market sektöründe ulusal firmalara rağbeti artırdı.

Dolayısıyla yarı-yerli bu mağazalar geçilen senelere göre ulusal çaptaki firmaların ülke ekonomisine katkısındaki payını artırdı. Ülkemizin çeşitli illerinde fabrikaları bulunan Bosch, Vestel vb. firmalar da pandeminin başlamasıyla geçilen Uzaktan Eğitim ve Home Office çalışmayla birlikte tarihin uç noktalarından birini yaşadı.

Halkımız mecburen geçilen bu sistemde eğitimden ve işten geri kalmamak adına bilgisayar, telefon ve tabletlere akın etti. Yine bu dönemde zaruri olarak uygulanan normal/gizli zamlar ve yükselen kurlar vatandaşlarımızı maalesef kayıt dışı mallara itti. 2021 yılının başlarına gelindiğinde, üretemeyen ülkemiz haliyle küresel ihracatta G20'nin gerisinde kaldı. Uygulanan mevcut yardımların (kısa çalışma ödeneği, nakdi ücret ve kira desteği, sosyal yardım ödemeleri vb.) olmaması halinde hesapladıkları mutlak yoksulluğun %12,2'den %17,4'e çıkacağını öngördü. Yerli sanayi en durağan dönemlerinden birini yaşarken, 2011 yılının baz alındığı Satın Alma Gücü Paritesi rakamlarına göre Orta Sınıf 3,1 milyon kişi eksildi. Kentten köye göçün arttığı pandemi döneminde tarım ve hayvancılığın artması beklenirken, mevcut alım gücünden ötürü artış gözlenemedi. KOBİ'lerimizin iflasını tetikleyen bu dönemde işsizlik oranı, çocuk ve genç işçi oranı maalesef artış gösterdi.

Sağlık adına radikal kararlar alınan şu dönemde, istenilen sonucun elde edilmesi durumunda normalleşmeye dönülmesiyle beraber, KOBİ'lerimizin ve yerli üretimimizin artmasını bekleniyor. Nihai dönüşlerini yapmış birçok vatandaş köylerinde, bu sürecin atlatılmasıyla beraber yeniden alım gücünü yavaş dahi olsa kazanacağından milli gelirinin büyük kısmını oluşturan tarım ve hayvancılığa döneceği ön görülüyor. Hayvan hakları ve hayvancılığın yeniden gündeme geldiği şu günlerde, Bursa başta olmak üzere çeşitli

illerimizin kasabalarında hayvan yemi/maması imalatı için küçük çaplı fabrikalar açılmaya başlandı. İstihdam oranı az olsa da şu içinde bulunduğumuz süreçte halka, devlete ve doğal dostumuz hayvanlara yönelik olumlu bir durum teşkil etmekte.

Sektörel bazda hatırı sayılır bir gelişimin görüldüğü yegane yer; e-ticaret olarak göze çarpmakta. Dükkanlarını kapatmak zorunda kalan KOBİ'ler ile, geçim kaynağı sıkıntısı yaşayan insanımız için e-ticaret siteleri adeta umut ışığı oldu. Elde kalan ürünlerini satmak isteyen KOBİ'ler ve kendi imal ettiği ürünleri pazarlamak isteyen vatandaşlar e-ticaret sitelerine akın etti. Giyimden teknolojiye, züccaciyeden yeme-içme sektörüne kadar hemen her vatandaş, kendi evinde ürettiği salçaları dahi şu zor günleri geçirmek amacıyla satışa sundu.

Sonradan devlet eliyle çeşitli düzenlemelere gitmek zorunda kalan bazı siteler, vergi, komisyon vb. konularda üreticinin canını sıkırsa da ücretsiz aplikasyon ve sitelerin sayesinde hali hazırda talebi %22,7 seviyesinde artış gösteren sitelere ilgiyi azaltmadığını gözlemlemekteyiz. Bahsi geçen site satışlarındaki ürünlerin kategorileri; başta kadın giyim olmak üzere, depo malları, züccaciye, hırdavat, elektronik eşya 2.el ve yedek parçaları olarak sıralamak mümkün.

Bunun yanı sıra toplu alım satım yerleri -süper market, pazar yerleri vb.- ticaret hususunda gerek pandemi gerekse alım gücü yüzünden eski yıllara oranla yaklaşık %37'lik bir kitle kaybına uğradığı gözlemlendi. Vatandaşımız sadece kendi üretemeyeceği zaruri malları -tuvalet kağıdı, diş macunu vb.- marketlerden ve satış noktalarından temin ettiği gözlemlendi.

Yeme-içme hususunda büyük bir özveri göstergesiyle de köye dönen vatandaşların toprakla daha fazla içli dışlı olup, en azından kendine yetecek kadar sebze ve meyve ürettiğini görüyoruz. Temel ihtiyaç ve gıdaların devlet eliyle belirlendiği şu günlerde, bu ürünleri üretimi ve gelecekteki talep için bir öngöründe bulunmak neredeyse mümkün değil. Avrupa ve Asya arasında "köprü" vazifesi gören ülkemizde, Çin'in Wuhan kentinde çıkan virüsle birlikte, yeni teknoloji üretim merkezinin Çin'den Türkiye'ye kayabileceği düşünülüyordu. Avrupa'ya ve Asya'ya yakın, geniş toprak alanı ve turizmiyle dünya üzerinde ilgi odaklarından olan ülkemiz, maalesef salgın döneminde gerekli tedbirlerin gerisinde kaldı ve haliyle birçok uluslararası kuruluşun fabrikalarını Çin'den çekme düşüncesine kapılarını gösteremedi.

Basit bir öngörüyle, mevcut durumun tam tersi olduğunu varsayarsak; zaten tekstil ve iş gücü anlamında dünyanın sayılı ülkeleri arasında olan ülkemizde; sadece ayakkabı sektöründe dahi Adidas, Nike vb. markaların fabrikalarını buraya taşıması durumunda mevcut işsizlik durumunun %38 oranında azalacağı, ihracatın ve dolayısıyla ekonomiye kur-girdi çıktısının artacağını, faiz ve enflasyon oranında ciddi düşüşler ve buna bağlı olarak yeni pazar alanı olabilecek Türkiye'nin ihracatının son 30 yıla oranla rekor seviyelere ulaşacağını söylemek yanlış olmaz.

“İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” Sözü'nün karşılığının verilmesiyle birlikte, Ulu Önder Gazi Mareşal Mustafa Kemal ATATÜRK'ün “Türk milleti çalışkandır!” sözü'nün yerde kalmayıp, yeniden, o dönemdeki Uşak Şeker Fabrikası (1926), Bünyan Dokuma Fabrikası (1927), Bursa Süt Fabrikası (1934), Zonguldak Taş Kömürü Fabrikası (1935) gibi kuruluşların tekrar kurulup, yeniden “Kurtuluş” mücadelesi vererek ve üstüne eklenerek gerek bir devletin gerekse bir milletin geleceğini aydınlatacağına inanıyoruz.

Başak Zeynep ÖZCAN

ELON MUSK DOGECOIN VE REDDIT

Öncelikle Elon MUSK kimdir buradan başlamalıyız. Musk Kanadalı bir anne ve Güney Afrikalı bir babanın çocuğudur. Hayatını kısaca ele almak gerekirse, 1971 Pretoria Güney Afrika doğumlu mühendis, endüstriyel tasarımcı, teknoloji girişimcisi ve hayırsever olarak bilinmektedir. Hepimiz Elon Musk'ı SpaceX ve Tesla ile tanıyoruz. Peki kendisi bu kadar büyük markaları nasıl hayata geçirdi?

Eğitim hayatına bakarsak eğer kendisi Queen's Üniversitesi'ne gitmek için Kanada'ya taşınmadan önce kısa süreliğine Pretoria Üniversitesi'ne katılmış ve sonrasında sırasıyla Pennsylvania Üniversitesi Wharton School'dan ekonomi alanında lisans, fizik alanına derece yapmıştır. Doktora yapmak için Kaliforniya'ya taşındı ve Stanford Üniversitesi'nde uygulamalı fizik ve malzeme bilimleri alanında yüksek lisans yaptı ancak eğitim kariyeri üzerinden devam etmek yerine iş hayatın atılmayı tercih etti.

Hangimiz Musk'ın 12 yaşında (1988) bir video oyunu tasarlayıp bilgisayar şirketine sattığını biliyoruz? Belki birçoğunuz buna çok şaşırır ve şu an içinizden “o zamanlardan belli bir şeyler tasarlamaya meraklı olduğu ve mühendis olacak” diye düşünüyorsunuzdur.

Bugüne kadar birçok iş kurdu ve ortak olduğu birçok şirket vardır. Bunların en bilindik olan şu an halen daha CEO'su ve mühendislik ile tasarım ofisi şefi olduğu SpaceX'i kurdu. Elektrikli araç üreticisi Tesla Motors Inc.'e kuruluşundan bir yıl sonra katıldı ve 2008 de şirket CEO'su oldu. 1999'da X.com'u kuran Musk Confinity'yi satın alarak şirketi büyüttü ve Paypal'ı ortaya çıkarttı. Güneş enerjisi hizmetleri şirketi olan SolarCity'nin kurulmasına yardımcı oldu. 2015'te yapay zekaya teşvik etmeyi amaçlayan, kar amacı gütmeyen bir araştırma şirketi olan OpenAI'yi kurdu. 2016'da Neurslink'i, Aralık 2016'da elektrikli araçlar için optimize edilmiş yollara odaklanmış bir altyapı ve tünel inşaatı şirketi olan The Boring Company (Hyperloop) gibi birçok şirketi ve yatırım yaptığı şirket vardır.

2018 Tham Luang kurtarma operasyonunda denizaltısı uygun bir seçenek olarak görülmeyip reddedildiğinde Musk, dalgıç takımının liderine “pedo-adam” dedi. Dalgıç takımının lideri Musk'a iftira davası açtı; ancak California Hukuk Jürisi Musk'ın lehine karar verdi. Dalgıç takımının açtığı iftira davası California Hukuk Jurisinin kararı Musk'ın lehine oldu ve 2018'de Musk Joe Rogan'ın podcastine kenevir içtiği zamana atıfta bulunarak Tesla'nın özel olarak devralınması için hisse başına \$420 fon sağladığını twetledi. ABD Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu yorum için kendisine dava açtı ve Musk geçici olarak başkanlıktan çekildi. SEC ile anlaşarak, Twitter kullanımındaki sınırlamaları kabul etti. Musk ayrıca yapay zeka, toplu taşıma ve COVID-19 pandemisi hakkında görüşleri de eleştirildi.

DOGECOIN

Gelelim Dogecoin'e o da Bitcoinle aynı durumda. Peki Dogecoin nedir? Dogecoin anlık eğlenceli geleneksel bankacılık ücretlerinden muaf bir ödeme sistemi kurmaya karar veren yazılım mühendisleri Billy Markus ve Jackson Palmer tarafından icat edilen bir kripto paradır.

2013 yılında popüler oldu ve aklımıza gelmektedir ve adının kırık bir İngilizce olan doge-dog(köpek) ten gelmektedir. Meme 2010 yılında Know Your Meme'nin o yılın en iyi meme'i seçildi. Aralık 2013 de piyasaya sürüldü ve Shiba Inu köpeği, bir sponsorluk anlaşmasının parçası olarak NASCAR arabasında yer aldı. Yine on yılın sonunda meme popülaritesinde doge sayesinde bir canlanma görüldü.

Bitcoin'e karşı %14 değer kazanmaya başlayan Dogecoin geçtiğimiz hafta Ethereum (ETH) a karşı da %51 değer kazandı. Ayrıca şu an var olan 9000'den fazla kripto para arasında 4. Sırada yer aldı. Şu an varlığın değeri Honda Motor Şirketinden daha değerli. Şu sıralar ABD doları karşısında %944 ve son 30 gün içinde Bitcoin'e karşı %1000'in üzerinde değer kazanmıştır ve kazanmaya devam edecek gibi görüyor.

Günlük istatistikler son üç ay boyunca USD karşında %1508 ve BTC (Bitcoin) karşında %900'den fazla arttığını gösteriyor. Ayrıca Bitcoin'in biraz enflasyonu var ve topluluk tarafında deflasyonist olarak kabul ediliyor fakat Dogecoin şu sıra dolaşımda olan ve enflasyonist olarak kabul edilen 129.461.434.269 DOGE değerine sahiptir.

REDDIT

İngilizce'deki "bunu redditte okudum" anlamına gelen "I have read it on reddit" kelime oyunundan gelir. 23 Haziran 2005'te Virginia Üniversitesi öğrencileri Steve Huffman ve Alexis Ohanian tarafından kuruldu. Y Combinator sitesinden destek almış ve siteyi geliştiren ve yöneten takıma 2005 yılında Christopher Slowe ve Aaron Swartz da katıldı.

Wierd'in de sahibi Condé Nast yayınevi tarafından 2006 yılında satın alındı. 2008 yılında açık kaynak koduna geçiş yapmış Temmuz 2010 da Reddit Gold adlı \$3.99 olan ücretli sisteme geçmiştir. Para karşılığı kullanmaya başlayan kullanıcılar için farklı özellikler getirildi. 2011'de Condé Nast'ın alt şirketi olduğu Advance Publication'un bir alt şirketi olmuş ve 2014'te Sam Altman tarafından 50 milyon dolar yatırım almış ve şirketin değeri 500 milyon dolara ulaşmıştır. 2017' de aldığı 200 milyon dolar yatırımla değeri 1.8 milyar dolara ulaştı. Advance Publications en büyük hissedarken Tencent Şubat 2019'da şu ana kadar yapılan en büyük yatırım olan 300 milyon dolarla şirketin değerini 3 milyar dolar yapmıştır.

Reddit İçerikler kullanıcılar tarafından oluşturulur. Oluşturulan gönderiler bağlantı, fotoğraf, video veya sadece metin içerebilir. Siteye kayıtlı olmayan ziyaretçiler siteye girdiklerinde sadece yüksek oy alan ana sayfaya çıkan gönderileri görebilirler.

Uygulama paylaşılan gönderilerden yana kullanıcılar bu gönderileri oylayabilir ve gönderinin sayfada üste çıkmasını ya da alta inmesini sağlayabilirler. Uygulamada 'subreddit' anlamı kullanıcıların oluşturduğu spor, oyun, müzik, yemek, fotoğrafçılık gibi farklı konuları ele alan bir alt gruptur. Eğer paylaşılan gönderi subredditte paylaşılmış ve yeteri kadar oy almışsa Reddit'in ana sayfasında çıkar.

Ayrıca her kullanıcı kendi subreddit'ini oluşturabilir. Sadece gönderilen yorumlanması değil paylaşılan bir gönderiye yapılan yorumu da yorumlayabilirsiniz ve cevap verebilirsiniz. Uygulamada 'karma' denen bir puanlama türü de vardır bu puanlama profilinizin başında görünür ve pozitif bir sayı olabileceği gibi negatif bir sayı da olabilir. Negatif karmaya sahip kullanıcıların bazı subredditte paylaşım yapması ve gönderi paylaşımının engellenmesine sebep olabilir.

Subredditlerin ismi 'r/' ile başlar ve internet adresleri de bu şekildedir. Mesela 'r/science' subredditinde bilim ile ilgili paylaşımlar yapılır ve subredditin internet adresi de 'www.reddit.com/r/scienci'dır. Ayrıca her subredditin kendi moderatörleri vardır. Subredditi oluşturan kişi istediğini moderatör yapabilir, moderatörler isterlerse bu subredditten yasaklayabilir, bu subredditteki gönderileri silebilirler. Bunun dışında subredditlerin hepsini kapsayan Reddit'in de kendi kullanıcıları ve adminleri vardır. Bunlarda moderatörlerle aynı yetkiye sahip olmakla birlikte ek olarak kullanıcıları Reddit'in tamamından yasaklayabilirler. Uygulama kullanıcıların adlarının başına 'user' dan gelen 'u/.....' olarak göstermektedir. Ayrıca 2018 verilerine aktif 330 milyon kullanıcıya sahip. Birçok milyarderin kullandığı bir uygulama olan Reddit gündem takip etmek için iyi bir seçenek olabilir.

Elon Musk'ın ise hala bir Reddit hesabı olduğu kesin olmamakla birlikte kullanıcı adının u/elonmusk ve u/elonmuskofficial olduğu tahmin ediliyor.

FATMA ARICAN

COINDE PUMP OLAYLARI

PUMP NEDİR?

Pump, yükseltmek demektir fakat bu işlemler tek kişi ile yapılmaz. Buradaki amaç yüksek miktarlardaki coinlerin satın alınmasıdır. Bu sebeple de bu uygulama grup şeklinde gerçekleştirilir. Grup olarak alınan coinlerin kripto para birimi fiyatları artış göstermektedir. Bunun dışında balinalar tarafından bu pump sağlanır. Coinde balina; elinde en çok coin bulunduran kişilere denir toplu alım satımlarında fiyata doğrudan etki edebilirler.

DUMP NEDİR?

Dump düşüş demektir fiyatın zirve yaptığı noktadan coinleri yüksek fiyattan satma işlemine denir. Pump ve Dump (şişir ve boşalt) yöntemidir.

Bunun dışında bir de ücretli pump diye bilinen bir terim var bu da coin sahipleri tarafından yatırımcılara belli ücretler ödenip fiyatın (belirli bir süre için) yükseltilmesi bir süre sonra eski fiyatına geri gelmesi çok mümkündür.

Günümüzde sosyal ağlar üzerinde kurulan grupların organize hareket etmesi sonucunda gerçekleştirilen bu tarz işlemler, genellikle yeni yatırımcıların tecrübesizliği sonucu kayıplara uğramasıyla son bulmaktadır o yüzden piyasaya yeni tanışmış yatırımcılar için sıkıntı oluşturabilecek bu borsa hareketine çok dikkat etmek gerekiyor.

PUMP GRUPLARI

Bitcoin Pump Grupları: Buradaki grubu para birimi olarak adlandırabiliriz. Bitcoin pump grupları içeriğinde alım satım işlemleri çok sık yapılmaktadır. Burada bulunan sinyal grupları, satın alma ve satış yoluyla güvenilir iletişim sağlar. Bitcoin sinyal grupları, sanal para biriminin fiyatında önemli rol oynamaktadır. Kullanıcı satış görevlerini gerçekleştirmek için kendi borsaları ve piyasa koşullarında fiyatlandırma yoluyla en yüksek işlem hacmi ve likiditeyi çekmelerini sağlar.

Altcoin Pump Grupları: Bu sinyal grubu da önemli bir rol oynamaktadır. Bu görev, altcoin pump grupları tarafından yönetiliyor. En güvenilir ve gelişmiş şifreleme teknolojisi kullanan altcoin pump sinyal grubu, uzun vadeli yatırım amaçlı borsada yüksek getiri veya alım satım için daha makul bir fırsat sunar.

Kripto Para Pump Grupları: Burada bahsedilen gruplar yüksek güvenilirliğe sahiptir. Diyelim ki birisi banka da bir başkası tarafına para yollamak istiyor öncelikle banka kişinin kimliğini doğrulayacak, aktarılacak hesaba kadar paranın olup olmadığına bakılacak daha sonra iban doğruluğu yapılacaktır. Bunların doğruluğu sağlandığı zaman para aktarımı sağlanmış olacaktır. Kurum yaptığı doğrulama hizmeti karşılığında ücret almış olacaktır.

Peki bilgisayar sistemi üzerinden doğrulama nasıl yapılıyor sorusuna gelecek olursak da kompleks matematiksel problemler çözümlenerek de o bloktaki olaylar doğru mu değil mi diye doğruluyorlar. Dolayısıyla bu doğrulama tasdikleme olayı blockchain olayında rol oynuyor.

Ebru UMAY

2020 BACASIZ SANAYİ

Pandeminin etkisininin devam ettiği 2020 yılında turizm geliri temmuz, ağustos ve eylül aylarından oluşan III. çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %71,2 azalarak 4 milyar 44 milyon 356 bin \$ oldu. Turizm gelirinin (cep telefonu dolaşım ve marina hizmet harcamaları hariç) %71,6'sı yabancı ziyaretçilerden, %28,4'ü ise yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edildi.

Ziyaretçiler, seyahatlerini kişisel veya paket tur olarak gerçekleştirdiler. Bu çeyrekte yapılan harcamaların 3 milyar 97 milyon 691 bin \$'ını kişisel harcamalar, 946 milyon 665 bin \$' ise paket tur harcamaları oluşturdu.

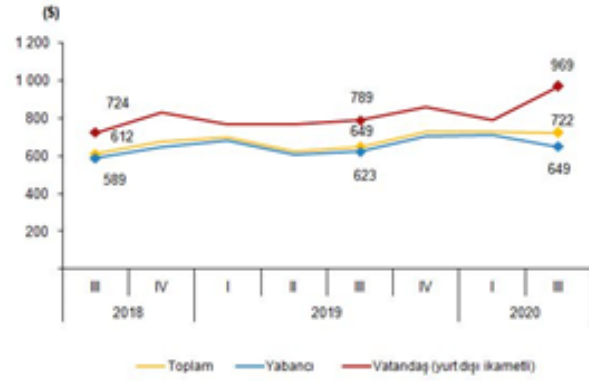
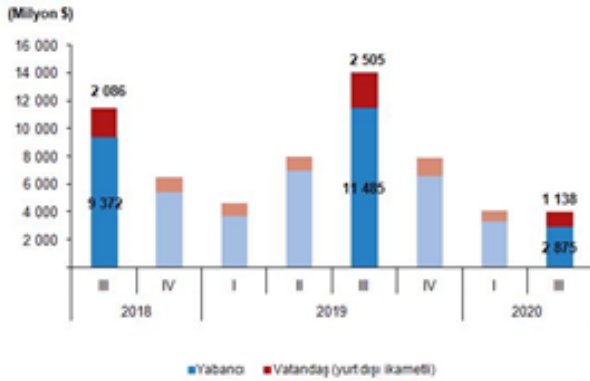
TÜİK verilerine göre, bu çeyrekte turizm gelirinin (cep telefonu dolaşım ve marina hizmet harcamaları hariç) yüzde 75,4'ü yabancı ziyaretçilerden, yüzde 24,6'sı ise yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edildi. Yapılan harcamaların 3 milyar 335 milyon 869 bin dolarını kişisel harcamalar, 577 milyon 890 bin dolarını ise paket tur harcamaları oluşturdu.

Yıl	Çeyrek	Çıkış yapan ziyaretçiler				Kişi başı ortalama harcama (\$)	Gecelik ortalama harcama (\$)
		Turizm geliri (Bin \$)	Değişim oranı* (%)	Kişi sayısı	Değişim oranı* (%)		
2019	Yıllık	34 520 332	17,0	51 860 042	13,7	666	68
	I	4 629 679	4,6	6 644 391	8,5	697	67
	II	7 973 963	13,2	12 762 346	15,3	625	68
	III	14 031 122	22,0	21 611 964	15,0	649	73
2020	9 Aylık	26 634 764	15,9	41 018 702	14,0	649	70
	I	8 145 561	-69,4	11 243 568	-72,6	724	65
	II	4 101 206	-11,4	5 639 413	-15,1	727	70
	III	4 044 356	-71,2	5 604 155	-74,1	722	61

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

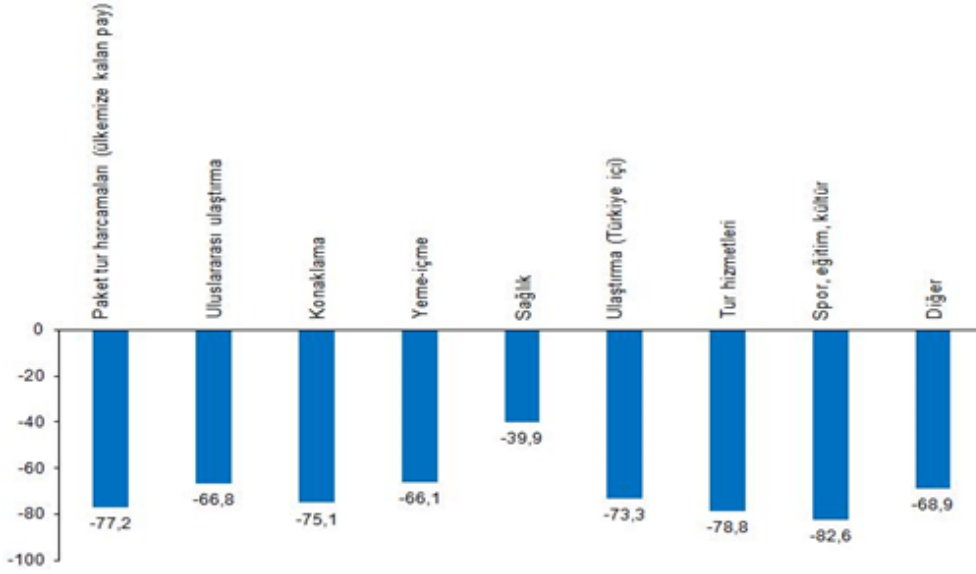
(*) Değişim oranı: Bir önceki yılın aynı dönemine göre hesaplanmaktadır.

(-) Koronavirüs pandemisi (COVID-19) nedeni ile sınır kapılarında anket yapılamadığından 2020 yılı 2. çeyreğe ilişkin veri yayınlanamamıştır.

Not: Koronavirüs pandemisi (COVID-19) nedeni ile sınır kapılarında anket yapılamadığından 2020 yılı 2. çeyreğe ilişkin veri yayınlanamamıştır.

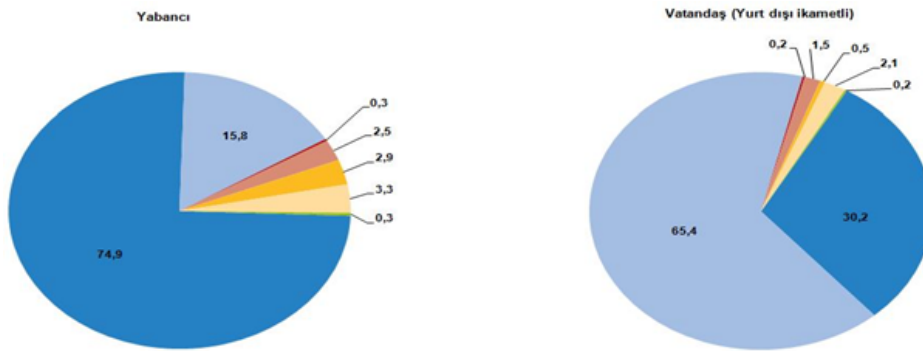
Bu çeyrekte yapılan tüm harcama türlerini geçen yılın aynı çeyreğiyle karşılaştırdığımızda azaldığını gözlemliyoruz. Spor, eğitim, kültür harcaması %82,6, tur hizmetleri harcaması %78,8 ve paket tur harcamaları (ülkemize kalan pay) %77,2 azaldı.

Harcama türlerinin bir önceki yılın aynı dönemine göre değişim oranları (%), III. Çeyrek, 2020

Bu çeyrekte yabancı ziyaretçiler ülkemizi %74,9 ile en çok "gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler" amacıyla ziyaret etti

İkinci sırada %15,8 ile "akraba ve arkadaş ziyareti", üçüncü sırada ise ile %3,3 ile "iş amaçlı (konferans, seminer, görev vb)" ziyaretler yer aldı. Yurt dışı ikametli vatandaşlar ise ülkemize %65,4 ile en çok "akraba ve arkadaş ziyareti" amacıyla geldi.

Verilerden yola çıkarak durumu değerlendirecek olursak, pandeminin yaşandığı 2020 turizmde gelir ve ziyaretçi sayılarında ciddi azalmalar olduğunu ve ülkemizin bacasız sanayisini olumsuz şekilde etkilediğini gözlemliyoruz. Sağlıkla gelecek olan güzel günlere...

Deniz ÜNSAL

Yurt İçi Fiyat Endeksi, Nisan 2021

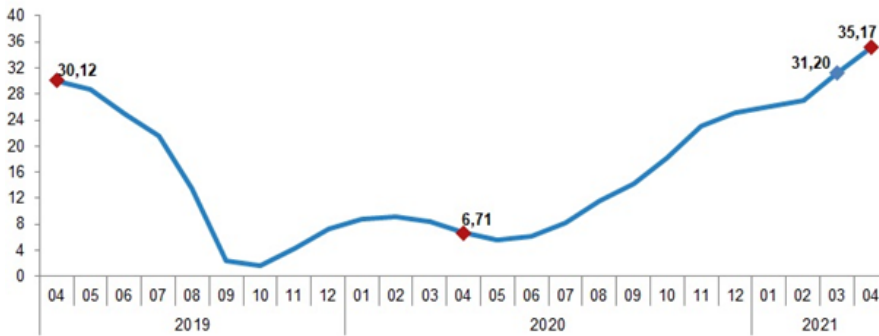
Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) yıllık %35.17 , aylık %4.34 arttı

Yİ-ÜFE 2021 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre %4.34 , bir önceki yılın Aralık ayına göre %12.91 , bir önceki yılın aynı ayına göre %35.17 ve on iki aylık ortalamalara göre %19.44 artış gösterdi.

Yİ-ÜFE değişim oranları (%), Nisan 2021

	Nisan 2021	Nisan 2020	Nisan 2019
Bir önceki aya göre değişim oranı	4,34	1,28	2,98
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	12,91	4,54	5,18
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı	35,17	6,71	30,12
On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı	19,44	10,87	32,24

Yİ-ÜFE yıllık değişim oranı (%), Nisan 2021

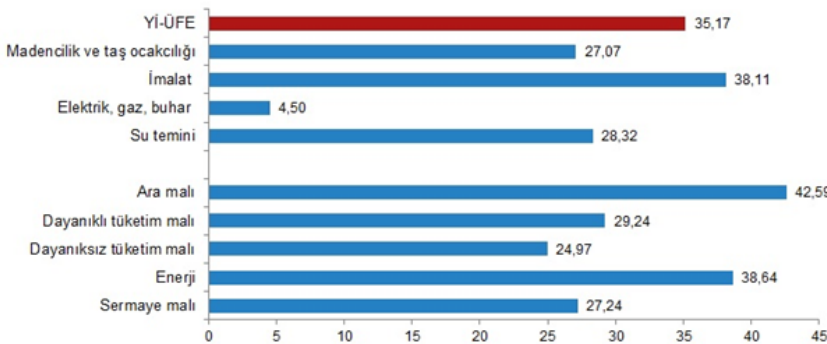

Sanayinin dört ana sektöründen imalat yıllık %38.11 arttı

Sanayinin dört sektörünün yıllık değişimleri ; madencilik ve taş ocağında %27.07 , imalatta %38.11 , elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında %4.50 , su temininde %28.32 artış olarak gerçekleşti.

Ana sanayi gruplarının yıllık değişimleri; ara malında %29,24 , dayanıksız tüketim malında %24,97 , enerjide %38,64 , sermaye malında %27,24 artış olarak gerçekleşti.

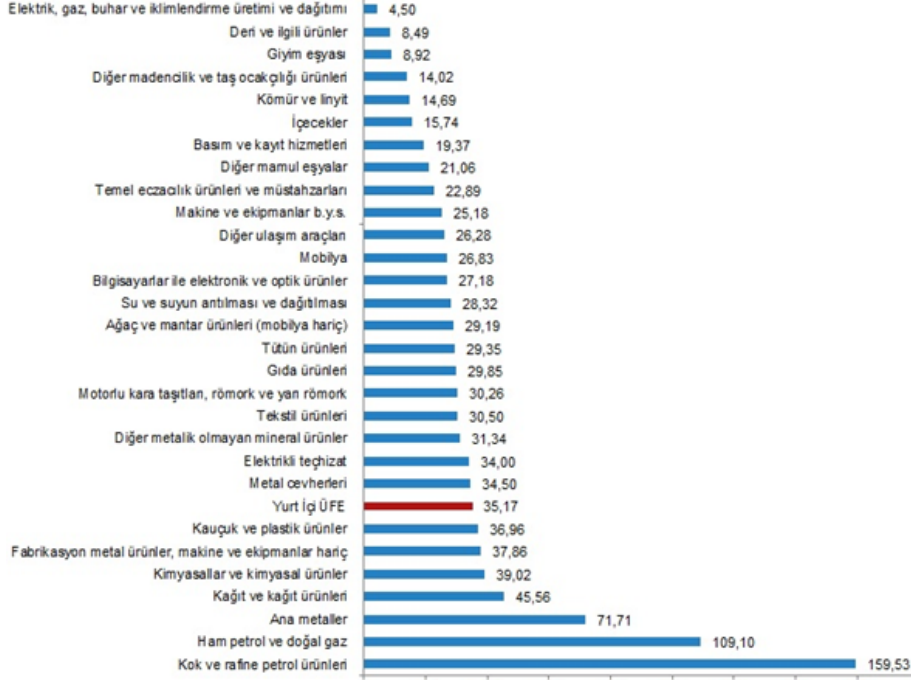
Yİ-ÜFE yıllık değişim oranları (%), Nisan 2021

Yılın en düşük artış %4.50 ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımında gerçekleşti

Yılın en düşük artışı; %4.50 ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımında, %8.49 ile deri ve ilgili ürünler, %8.92 ile giyim eşyası olarak gerçekleşti. Buna karşılık kok ve rafine petrol ürünleri %159.53 , ham petrol ve doğalgaz %109.10 , ana metaller %71.71 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu.

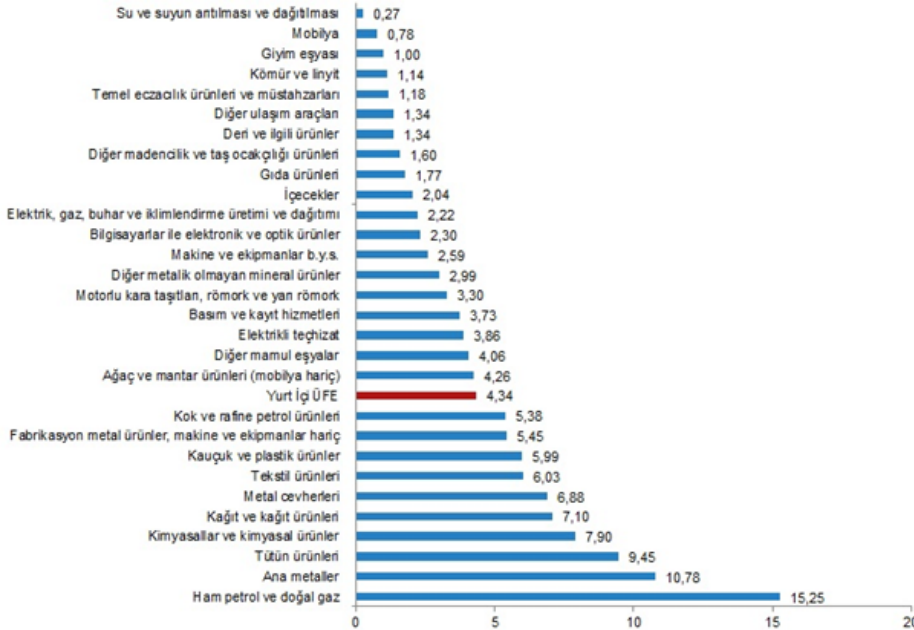
Sektörlere göre Yİ-ÜFE yıllık değişim oranları (%), Nisan 2021

Aylık en düşük artış %0.27 ile su ve suyun arıtılması ve dağıtılmasında gerçekleşti

Aylık en düşük artış; %0.27 ile su ve suyun arıtılması ve dağıtılması, %0.78 ile mobilya, %1.00 ile giyim eşyası olarak gerçekleşti. Buna karşılık ham petrol ve doğal gaz %15.25 , ana metaller %10.78 , tütün ürünleri %9.45 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu.

Sektörlere göre Yİ-ÜFE aylık değişim oranları (%), Nisan 2021

Aleyna ALPTERKİN

KÜRESEL ÇİP KRİZİ

Küresel çapta çip krizi yaşanıyor. Tayvan ve Güney Kore ülkeleri tarafından lider olarak üretimi gerçekleştirilen teknolojinin her alanında büyük öneme sahip olan çipler bilgisayardan otomobile, sağlık için giyilebilir elektronikten araç içi elektronik sistemlere kadar günümüz modern cihazlarının en önemli-en pahalı bileşenine ve ülkeler arasındaki rekabet unsurlarından biri haline dönüşürken, yeni tip koronavirüs salgınının etkisiyle akıllı telefonlar ve elektronik ürünlere yönelik talebin beklenmedik bir şekilde artması sonucu küresel kıtlığı tetikleyen kısa vadeli bir arz şokuna neden oldu.

Otomotiv sektöründen başlayarak elektronik gibi diğer sektörlerde de sıçrayan küresel çip tedariki sorununun, 169 sektörü etkileyebileceği ve üretimde aksamalara neden olarak milyarlarca dolarlık zarara yol açabileceği söyleniyor. Özellikle otomotiv sektöründe ürünün tedariki sağlanamadığı için dünyaca ünlü Volkswagen, Honda, Toyota, Suzuki ve Hyundai gibi otomotiv firmaları üretime ara vermek zorunda kaldı. Yaşanan kriz, Türkiye'ye de sıçradı. Türkiye'den Oyak Renault, Ford Otosan ve Tofaş firmaları da kriz nedeniyle üretime bir süre ara verdi. Ford Otosan'ın üretiminin yılın ilk çeyreğinde %17 düştüğü söyleniyor.

Dijital ekonominin belkemiği niteliğindeki çip tedarikinde, otomotivden başlayarak elektronik gibi sektörlerde de sıçrayan küresel sorun devam ederken, üreticiler artan talebi karşılayabilmek için yoğun şekilde çalışıyor. Krizin ortadan kalkması ve gelecekte yeni krizlerinde yaşanmaması için hem hükümetler hem de şirketler yeni fabrikalar kurma yoluna giderek ve üretim hatlarına yüz milyarlarca dolarlık kaynak aktararak çip tesislerinin büyütülmesine odaklandılar. Çip üreticilerinin, salgın sürecinde talebin arttığı akıllı telefon ve elektronik ürünlere öncelik vermesiyle otomotivde başlayan çip tedarikine ilişkin sorun giderek büyümekte ve krizin 2. çeyrekte olumsuz etkilerinin daha fazla hissedileceği ve bu etkinin yıl sonuna kadar devam edeceği söyleniyor.

Göksel ÇETİNKAYA

AŞI TURİZMİ

Şu an uzun süredir Dünyada gündemde olan ve yaşamakta olduğumuz Covid-19 salgını nedeniyle milyonlarca insanın kendilerini koruma düşüncesiyle aşı olmayı beklediği hatta telaşlandığı sırada bazı turizm acenteleri aşı olmak isteyen insanlar için tur düzenlemeye başladığını belirtti. Bu şekilde sırasını beklemek istemeyen ve ekonomik imkanları olan çoğu kişi turlara katılıp bazı ülkelere gitmeye başladılar.

Bilgilenmek isteyen insanlar için sosyal medyada afişler, ilanlar verildi. Yayınlanan ilanlara baktığımızda belli bir ücretle aşı, konaklama , yeme - içme gibi ihtiyaçlarınız karşılanıyor ve ülkenize geri dönüyorsunuz.

Genel olarak baktığımızda şöyle yorumlayabiliriz gibi duruyor. Aşı sırasını beklemek istemeyen insanlar için farklı bir yol izlenmiş ve bazı seyahat acenteleri ise aşığı fırsata ticarete dönüştürmüş gibi yorumlayabiliriz.

Birçok insan Rusya'ya gitmeye başladı. Uçak masrafı, konaklama, Moskova turu bir de aşı için ödemek gereken fiyat ise 1.099 Euro.

Aşı turizmi yapan bir tur operatörünün anlattığına göre gidişat şu şekilde işleniyor. Tur alındıktan sonra 2 uçak bileti kesiliyor. 2 kez Rusya'ya gidiliyor. Gidildiğinde ise hemen aşılar yapılıyor. Hemen aşının yapılmasının sebebinin orada en azından 24 saat geçirmenizi sağlamak yan etkisi olursa müdahale yapılabilmesi için olduğunu söylüyor. Yanınıza da Rusça bilen bir asistan verildiğini sonrasında Moskova seyahati yapıldığını söylüyor. Ve Rusya aşı olan kişilere karne veriyor. Yapılan aşığı baktığımızda ise Rus Sputnik V olduğu söyleniyor.

Vize almanız gerekiyorsa iki kez gidildiğinden çift girişli vize alınıyor ve ücreti 220 dolar. Uçak biletleri ve iki doz Sputnik V aşısı için söylenen fiyat 1.099 Euro yaklaşık 10 bin TL . Vize eklendiğinde ise fiyat 12 bin TL'ye yaklaştığı görülmekte.

Amerika'ya baktığımızda özellikle Florida Eyaleti ikamet şartı istemediğini durum böyle olunca birçok Amerikalılar Florida'ya akın etmeye başlamış oluyor. Ayrıca özel jetlerle aşı turları yaptıklarını ve fiyatına baktığımızda saati 5 bin doları bulunduğunu bilmekteyiz.

Sırbistan'a baktığımızda ise söylenene göre acente sizi 21 gün ara ile Sırbistan'a götürüp konaklama ve uçak masraflarını karşılayıp kliniği ayarlıyor. Sıra beklemeyip Sırbistan'da aşı olmak isteyen insanlar için fiyat 799 Euro yani yaklaşık olarak 8 bin liraya yakın bir ücret ödenmesi gerektiğini görüyoruz.

Seren KURT

2021 SONRASI HANGİ MESLEKLER GÖZDE OLACAK?

Covid-19 pandemisinin tüm dünyayı etkilemesiyle birlikte iş alanlarında talep ve pozisyonların değişimi imkanlarda ise artış ve azalmanın meydana geldiğini gözlemlemekteyiz. Önceki raporlamaları göz önünde bulundurduğumuzda son 10 yılın iş trendlerine göre inceleme yapılırken pandeminin de gelişyle son 1 yılın trendlerini ele alarak inceleme yapılmaktadır.

2021’de en çok aranan meslekleri şöyle sıralayabiliriz:

- **Yapay Zekâ Uygulayıcıları:** Bu alanda işe alımlar son 2 yılda yaklaşık %30 oranında artış göstermektedir. Yapay zekâ uygulayıcıları; makineleri insan beyni gibi çalışacak şekilde programlayan, insan davranışlarını karar verme ve problem çözme süreçlerinde analiz eden yapay zekâ mühendislerine denir. Sorunlar karşısında mühendislerin sorunlara çözüm bulmaları bunun yanı sıra da makinelerin çalışması, karar verme süreçleri ve sistemlerin üzerine çalışmaları istenmektedir. Örnek verecek olursak Apple markasının üretmiş olduğu ve hepimizin bildiği akıllı bir asistan olan Siri işlerinizi daha kolay ve hızlı halledebilmenizi sağlıyor.

- **Veri Bilimi Uzmanları:** Bu alanda işe alımlar son 2 yılda yaklaşık %50 oranında artış göstermektedir. Veri bilim kavramını özellikle Facebook ve Amazon gibi uygulamalar hayatımıza girdiğinden beri sıkça duyuyoruz. Veri bilimciler bağlı buldukları kurumların gelişmelerini sağlamak amacıyla verileri uçtan uca analiz edip sonuçları yönetim ile paylaşım gerekli düzenlemeler yapılmasını sağlar. Örnek verecek olursak TensorFlow; Google tarafından geliştirilen derin öğrenme alanında en çok kullanılan kütüphane olarak biliniyor.

- **Tıbbi Danışmanlar:** Pandeminin de etkisiyle bu alanda işe alımlar son yıllarda artış göstermektedir. Telefonla ulaşılabilir doktorlar tarafından çalışan danışmanların her türlü tıbbi sağlık sorununun değerlendirip her türlü soruların cevaplanması ve doğru uzmanlık alanına yönlendirilmesini sağlayan bir hizmettir.

Danışmanlar çalışanlarda ve hizmet kapsamındaki hastalarda ani gelişen ve süregelen hastalıklara; yaptırılan tahlil ve tetkiklerle, ilaçlarla, tedavilerle bilgilendirme ve yönlendirme yapar. Danışmanlar tarafından şikayetler dinlenir, yapılması ve yapılmaması gereken tedaviler hakkında hasta veya hasta yakınları bilgilendirilir.

• E-Ticaret Çalışanı: Bu roller için işe alımlar son 2 yılda %70 artış göstermektedir. Pandeminin de hayatımıza girmesiyle birlikte birçok işyeri kepenk kapatmak zorunda kaldı. Bu durum ise bizde E-ticaret çalışanlarının önemini artmasına neden oldu. E- ticaret uzmanları çevrimiçi kanalları kullanarak ürünlerinizin pazarlanmasını, takibini, marka bilinirliğinin artırılmasını sağlayan ve stokların kontrol durumunu yöneten web uzmanlarına denir. Örnek verecek olursak hepimizin bildiği üzere bir akıllı telefon uygulaması olan “Getir” ihtiyaç duyulan ürünlere kısa sürede kurye aracılığı ile müşterilerine teslim ediyor. Pandeminin de etkisiyle son 2 yılda yaklaşık olarak %400 büyüyen “Getir” büyüdükçe de iş imkanları sağlamaya devam ediyor.

• Alternatif Enerji Danışmanı ve Teknisyeni: Bildiğimiz üzere fosil yakıt kaynakları yenilenebilir enerji kaynakları olmadığı için gün geçtikçe tükeniyor. Bu durum ise bizim alternatif enerji kaynaklarına yönelmemizi sağlıyor, alternatif enerji kaynakları gelecek yıllarda hayatımızı kolaylaştırmak için önemli roller oynamaya başlayacak. Doğal dengenin bozulması sebebiyle güneş, rüzgâr ve akarsular gibi sürdürülebilir enerji kaynaklarına verilen önem gün geçtikçe artmaya devam ediyor ancak bu alternatif kaynaklar alt yapının da eksikliğiyle birlikte ihtiyaçlarımızın tamamına karşılık veremiyor. Gelecekte işyerleri, evler, sosyal alanlar ve hayatımızın birçok önemli yaşam alanlarında en doğru enerjiyi kullanmak büyük önem taşıyor. Bu noktada alternatif enerji danışmanlarına ve teknisyenlerine alternatif enerji kaynaklarını arttırmak ve en doğru şekilde üretebileceğimiz enerji yakıtı belirlemede büyük rol düşüyor.

• Blockchain Geliştiricileri: Blockchain dijital bilgilerin içinde saklandığı blokların doğrusal ve zamansal bir sıra ile işlenmesi, saklanması, düzenlenmesini ve aracısız işlem yapabilmemizi sağlayan bir veri tabanı sistemidir. Blockchain denince aklımıza ilk ‘Bitcoin’ gelse de Blockchain birçok alanda kullanılmaktadır. Bunlar dijital haklar, akıllı sözleşmeler, e-ticaret kanalları ve para transferlerini sıralayabiliriz. Blockchain uzmanları ikiye ayrılmaktadır: Bunların birisi çekirdek Blockchain geliştiricisi sistemin mimarisi ve güvenliğinden sorumludur. Bir diğeri Blockchain yazılım geliştiricisi ise Blockchain sistemleri için yazılım geliştirir. Her ikisi birden ise sorunlara ve zorlu problemlere karşı çözüm sağlamak zorundadırlar.

Mücahit ŞAHİN

ÇİN EKONOMİSİ

Çin ekonomisi, sosyalist bir piyasa ekonomisi olup satın alma gücü paritesi bakımından en önde ülkelerin başında yer alır. Kişi başına gelir temelinde, Uluslararası Para Fonu'na (IMF) göre Çin, 2015 yılında nominal GSYİH'ya göre 72.sıradadır.

Çin Dünya'nın Kaçınıcı Büyük Ekonomisidir?

Geçen yıl ABD 21,4 trilyon dolarlık GSYİH ile Dünyanın en büyük ekonomisi olurken, Çin 14,4 trilyon dolarlık GSYİH ile ikinci sırada yer aldı. Nüfus hacmini çok iyi kullanan Çin ileriki zamanlarda dünyanın süper gücü olma yolunda emin adımlarla ilerliyor.

Çin Ekonomisi Neye Dayalı?

Bugün Çin'de uygulanan ve "Sosyalist Piyasa Ekonomisi" olarak adlandırılan sistem 30 yıllık bir plan olmasına rağmen Çin'in üzerinde pozitif anlamda büyük etki yarattı. Devlet, hala tarım kesimi hariç, en büyük işletmelerin sahibidir. Ekonomiyi denetlemeye devam etmektedir ve en önemli sanayi dalları da öncelikle merkezi planlama ile yönetilmektedir.

Çin'in Yıllık İhracat ve İthalat Rakamları Kaçtır?

2015-2019 yılları arasında ülkenin ihracatı yıllık %4, ithalatı yıllık %7 artış kaydetmiştir. 2018-2019 döneminde ihracatında azalma gerçekleşmezken ithalatında %3 düşüş olmuştur. 2019 yılında ülkenin ihracatı 2,49 trilyon dolar, ithalatı 2,07 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Çin'in Enflasyon Oranı Kaçtır?

Çin'de korona virüsü salgını sebebiyle ocak ayı enflasyonu yüzde 5,4'e yükselerek son 9 yılın en yüksek seviyesine ulaştı.

Çin'in Enflasyon Oranı Kaçtır?

Çin'de korona virüsü salgını sebebiyle ocak ayı enflasyonu yüzde 5,4'e yükselerek son 9 yılın en yüksek seviyesine ulaştı.

Çin'in Ekonomik Faaliyetleri Nelerdir?

Çin'in şu anki ekonomik faaliyetlerinin büyük çoğunluğu ucuz iş gücünden dolayı sanayi üretimine kaymıştır. Genellikle büyük markaların fabrikaları Çin'dedir. Çin teknoloji devidir. Birçok araba elektronik aletler Çin de üretilir. Bunun dışında ise tarım olarak pirinç gibi çok su isteyen bitkileri yetiştirirler.

(2020 de ekonomisi büyüyen tek ülke Çin'dir)

Doğukan GÜDA